

Verhofstadt usub liberaalide jõudu

18. jaanuaril Tallinnas Keskerakonna volikogul esinenud Euroopa Parlamendi liberaalide grupi (ALDE) juht Guy Verhofstadt andis Kesknädalale intervjuu. Varem on Verhofstadt kolmel korral juhtinud Belgia valitsust peaministrina. Kandideerides Euroopa Komisjoni presidendiks soovib ta Euroopa Liidu liikmesriike enam lõimida ning lähendada senist liitu föderatsioonile.

Kas uudised väikese Eesti kohta jõuavad Euroopasse?

Loomulikult. Meil on Euroopa Parlamendis pressiteenistus, mis annab ülevaateid 28 riigi, k.a. Eesti kohta.

Milline oli viimane uudis, mida Eesti kohta kuulsite?

Eestil läheb majanduslikult hästi. Majandustulemused kinnitavad seda.

Aeg-ajalt toimuvad mul kohtumised peaminister Andrus Ansipiga. Ma tunnen teda väga hästi, sest ta oli aastaid minu kolleeg. Olen saanud temalt ülevaate Eesti situatsioonist.

Alati on parem olla uudistes vähem kui liiga palju. Heaks näiteks on Kreeka, mis oli korduvalt Euroopas uudistes, ja see polnud kindlasti positiivne.

EUROOPA ÜHENDAJA: Verhofstadti hinnangul on Euroopa Liidu juhtimiseks valitud halb viis – 28 riigi valitsused käivad neli korda aastas koos.

See tema sõnul enam ei tööta ja Euroopa vajab korralikku demokraatiat – kahekojalist parlamenti, valitsust ning pangandusliitu.

On hea, kui riik areneb sujuvalt ja ilma suuremate raskusteta. Aeg-ajalt tähendab uudiste puudumine häid uudiseid.

Kas teised suuremad Euroopa linnad võiksid Tallinna tasuta ühistranspordi ideed järgida?

See võib toimuda küll. Erinevate riikide linnades seda võimalust uuritakse ja kaalutakse. Tasuta ühistransport on kindlasti asi, mille võimalikku rakendamist tuleb uurida.

Eestis on liberaalid ligi 15 aastat võimul püsinud. Eu-

roopa Parlamendis on ALDE grupp alles suuruselt kolmas. Miks on see nii?

Liberaalid on võimul mitmetes Euroopa riikides. Näiteks Sloveenias ja Hollandis on liberaal peaministriks. Kuulume paljudesse valitsuskoalitsioonidesse. Loodame ligi 100 inimest saada järgmisesse Euroopa Parlamenti. Oleme kasvav poliitiline jõud Euroopas.

Samas sõna *liberaal* tähendus ei ole igal pool sama. Seda on palju raskem kasutada näiteks Prantsusmaal kui teistes riikides.

Millisena näete Euroopa tulevikku?

Kui me ei liigu suurema integratsiooni suunas, siis näeme ära Euroopa languse. Selleks ongi vaja suuremat integreeritust!

Kes enim kannatavad majandusliku languse tõttu?

Kõik Euroopa kodanikud! Eriti just paljud noored inimesed, kes on esimesed ohvrid. Juba praegu on noorte töötus riikides väga suur. Noored maksavad ränka hinda, kui Euroopa ei integreeru praegusest enam ega tõuse rohkem esile.

Küsis Indrek Veiserik

Foto Urmi Reinde

Loe veel lk 3

Keskerakonna 12 kandidaati eurovalimistel

Keskerakonna volikogu valis erakonna 23 esitatud kandidaadi seast need 12, keda soovitakse Euroopa Parlamendi valimiste valimisnimekirja:

Edgar Savisaar
Jüri Ratas
Mihhail Stalnuhhin
Kadri Simson
Enn Eesmaa
Aadu Must

Priit Toobal
Aivar Riisalu
Kerstin-Oudekki Loone
Mailis Reps
Ester Tuiksoo
Yana Toom

Juhtkiri

Reinsalu hirm

KALLE KLANDORF

Mitmes meediakanalis ületas uudiskünnise Isamaa ja Res Publica Liidu esimehe ja kaitseministri Urmas Reinsalu intervjuu Postimehele, kus ta teatas, et võitleb Keskerakonna populaarsuse kasvu vastu ning et Keskerakond ohustab rahvuslikke huve. Selline väljaütlemine annab selge signaali IRL-i ebakindlast positsioonist valitsuses ning partei äärmiselt konfliktirohkust siseelust.

Reinsalu käitub rapsivalt. Tema väljaütlemised selle kohta, kuidas uus loodav erakond võib saada IRL-i partneriks, näitavad, et koalitsioonipartnerid on teineteisest väsinud ja kipuvad loobuma hea näo tegemisest ka avalikkuse ees. Ei Reformierakonna ega IRL-i elu valitsuses pole kerge.

Erakondade toetusnumbreid analüüsid näeme, et viimati toetas valitsuserakondi rohkem inimesi kui opositsiooni 2012. aasta augustis (!). Rahva vähene toetus ja ideede puudus väljendub ka valitsusliidu poliitilistes käikudes – kehvasti ettevalmistatud eelnõud, protestid nii Reformierakonna kui ka IRL-i mõjukate liikmete seas. Rein Langi tagasiastumine, Andres Herkeli lahkumine, Juhan Partsi üks ebaõnnestumine teise otsa. Seda jada võiks pikalt jätkata.

Nii on IRL olukorras, kus valitseb teadmatus tuleviku ees. Tundub, et Euroopa Parlamendi valimiste tulemust ei õnnestu varasemaga võrreldes parandada ning 2015. aasta Riigikogu valimiste prognoosid ei anna kindlust valitsuse moodustamiseks. Kahjuks ei oska IRL-i tagatuba ja PR-nõustajad muud ette võtta, kui soovitada rahvusvaenu õhutamist ning vene kaardiga vehkimist. Kas keegi enam mäletabki, kui mitmes kord juba?

KESKMÖTE: Kas keegi enam mäletabki, kui mitmes kord IRL vene kaardiga vehib?

Viimased Reinsalu ebaadekvaatsed väljaütlemised ilmusid just sel päeval, kui Keskerakonna volikogu sõelus kandidaate Europarlamendi valimistele. Kaitseministri tegi rahutuks asjaolu, et Keskerakonna nimekirjas kandideerib Europarlamendi mitu venekeelset inimest.

Tahaks ministrihärrale meelde tuletada, et meie erakonnas juhtivatel positsioonidel töötavad inimesed valdavad kõik eesti keelt vabalt, osa neist isegi paremini kui mõni eriti parempoolne eestlane. Teiseks, Keskerakond pakub Eestist aansana signaali, et ta töötab koos rahvusvahemustega. Usutavasti on Euroopa väsinud Eesti teatud poliitiliste jõudude klähvimisest Venemaa suunal. Reinsalu külvab kartust, et kui Keskerakond tuleb võimule, annab ta järgmisel päeval Eesti riigi Venemaa meelevalda. See on päris hullumeelne mõte, kui arvestada, et Rahvarinne, kellest Keskerakond välja kasvas, suudaks lammutada riigi, mille ta ise on loonud.

Rahu, härrased parempoolsed! Esialgu on sellelt Venemaa-teolt tabatud vaid parempoolsed 1940-ndate alguses. Meeutamist väärivad seegi, et just IRL-i kõrged poliitikud Stelmach ja Raudne olid need, kes vahendasid elamislubasid, mis tõid Eestisse ja Euroopasse tõenäoliselt terve hulga kuritegeliku taustaga inimesi.

Mis puudutab IRL-i siseelu, siis see pole Reinsalu esimehe-ajal stabiilne olnudki. Seda tõestab kasvõi terve hulga endiste isamaalaste liitumine Vaba Isamaalise Kodaniku (VIK) algatusega, Andres Herkeli lahkumine IRL-i fraktsioonist Riigikogus ja ka parteist. Need olid kahtlemata ootamatud löögid Reinsalu-Vaheri tandemil autoriteedile.

Loomulikult ei saa me mööda Eerik-Niiles Krossist, kes tegi valimistel massiivse kampaaniaga endale nime ning on tõenäoliselt üks väheseid IRL-ikaid, kes võib saadud häälele arvuga rahul olla. Krossi võiks pidada IRL-ile lotovõiduks, kui teda ei ähvardaks piraatluses süüdistatuna Interpol. Vastav order on juba välja antud. Aga IRL-i ringkondades räägitakse, et Kross kipub Reinsalule ebaumavalt rohkem isamaalaseks kui respublikaaniks ning vahepeal juba kergemalt hinganud Res Publica tiib on oma tuleviku pärast mures, millest järeldub, et kindel pole ka Reinsalu esimehe-positsioon.

Mis puudutab aga Keskerakonda, siis taasiseseisvuse toonud Rahvarinde pinnal tekkinud erakond seisab rahvuslike huvide eest rohkem kui kõik teised erakonnad kokku.

NÄDALA NUPUD

IRL õhutab, Kesk kustutab rahvusvaenu

Laupäeval pärast Keskerakonna volikogu ütlus Urmas Reinsalu Postimehele, et „Europarlament ei tohi muutuda eestivaenuliku propaganda forumiks“, viidates just äsja Keski esimehelt Edgar Savisaarelt kõlanud üleskutsule valida Euroopa Parlamendi rahvusvahemuste esindaja ja viia seekaudu Eesti Euroopale lähemale. Keskerakonna volikogu valis oma 12 eurosaadikukandidaadi sekka ka Mihhail Stalnuhhini ja Yana Toomi.

Muide, lisaks nende, venekeelse elanikkonna tublide eestkõnelejate valimisele sai Keski volikogu Kesknädala meelest hakkama veel ühe tähelepanuväärse tulemusega: kui Keskerakonna kõigi 23 kandidaadi hulka oli registreerunud 6 naist, siis lõpliku tosina hulka valiti neist tervelt 5. Ehk siis rohkem naisi ja venelasi! – oli seekordne Keski sõnum. Mis on igati õige, sest parempoolsete meeste ühenäoline kõmin ja jorin aas-

tast aastasse ja valitsusest valitsusse on kindlasti üks põhjus, miks Eesti on selline vaene ja hädine ning äärmustesse kaldu, nagu ta parasjagu on. Ka Keskerakonna aseesimees Enn Eesmaa (pildil) leidis, et IRL-i esimees, kaitseminister Reinsalu peaks oma sõnade üle järele mõtlema. „Peaks järele mõtlema, kas tema sisult kohatud ja olemuselt kurjad sõnavõttud pole mitte juba eetilisi piire ületanud. Teeb kurvaks, et IRL on eurovalimiste kampaaniasse sisenenud rahvusvaenu õhutades. Sellest ei ole kasu mitte kellegi, pikas perspektiivis ka mitte Reinsalule endale,“ hoiatas Eesmaa. Tema arvates ei meeldi Keskerakonna hiljutine kohalike valimiste võit ning suurepäraseid šansid eurovalimisteks konkureerivatele parteidele, mistõttu nood lähevad järjepanu inetutele rünnakutele, rikkudes sellega kogu poliitika mainet.

Raudne: avaldasin Keskerakonna kohta ebatõeseid väiteid

Tallinna ringkonnakohus kohustas endist IRL-i poliitikut ja riigikogulast Indrek Raudset (kes pidi avalikust elust lahkuma elamislubade skandaali tõttu) ümber lükkama tema poolt 2011. aastal Postimehele esitatud väited. 17. jaanuaril ilmus Postimehes Raudse (pildil) avaldus, kus ta ütles: „Käesoleval veebilehel avaldati 3. märtsil 2011 artikkel, milles sisaldasid minu väited, et Eesti Keskerakonna valimisreklaamid Pervõi Baltiiski Kanalis maksis kinni Tallinna linn, Tallinna maksumaksja. Käesolevaga avaldan, et minu poolt esitatud väidetel puudus igasugune faktiline alus

ning väide Eesti Keskerakonna valimisreklaamide Tallinna linna/ Tallinna maksumaksja poolt kinnimaksimise kohta oli tõele mittevastav ja ma lükkasin käesolevaga minu poolt avaldatud ebatõed andmed ümber.“ Seega see Postimehe/TallinnCity portaalis ilmunud uudis lõpetas ühe vana asja, millega IRL-i poliitikud taas püüdsid Keskerakonda mustata valedes. Kahju vaid, et vale lendas meediasse valgukiirusel, sealt mahavõtmiseks läks aga aega kaks aastat ja kohtu abi.

Kallo: ettevõtjate elu läheb järjekindlalt raskemaks

Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium võttis seisukoha, et keskkonnatasu määrade ootamatu täiendav tõstmine valitsuse poolt 2012. aastal oli põhiseadusvastane. Riigikogu majanduskomisjoni liige Kalev Kallo (pildil) kommenteeris seepeale, et valitsuse viimaste aastate otsused on ettevõtluskeskkonda kahjustanud kogu aeg.

„2009. aasta suvel tõstis valitsus vaid paarinädalase etteteatamisega käibemaksu määrat. 2012. aasta oktoobris otsustas valitsus täiendavalt tõsta ka keskkonnatasusid, olgugi et varem oli kokku lepitud teisiti. Tundub vägisi, et meie valitsuse eesmärgiks on ettevõtluskeskkonna halvendamine ja ettevõtjatele täiendavate koormiste peale panemine,“ hindas Kallo. Ta lisas: õiguskantsler Indrek Teder edastas juba 2013. aasta aprillis valitsusele seisukoha, et selline tegevus on põhiseadusvas-

tane, ning tegi ettepaneku viia keskkonnatasude määrad põhiseadusega kooskõlla. Kallo küsib: miks ei võta valitsus õiguskantsleri seisukohta kuulda? Keskkonnaministeeriumi hinnangul peab riik pärast Riigikohtu otsust ettevõtjate ettemaksumontodele tagasi maksma 4,8 miljonit eurot. Prognoosi kohaselt jääb riigil eelmise aasta eest veel saamata 5,3 miljonit eurot, tänavu 12 miljonit eurot ning 2015. aastal eeldatavalt 17 miljonit eurot.

Riigikogu Keskfraktsioon esitas seepeale arupärimise Ansipile. Tsentristid tahavad teada, miks valitsus järjekindlalt tahab ettevõtjate olukorda halvendada ja kas on tehtud ka mingeid arutusi, mis tõestavad keskkonnatasude tõusu vajalikkust, või on eesmärgiks vaid riigielarvesse lisatulu teenida.

HIIBUSE NÄDAL

EESTI TUNDUB OLEVAT TALVEUNES, AGA POLIITILISTES TAGATUBADES ANTAKSE LEILI?

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn, Toom-Rüütli 3/5
Tellimine ja levi: 6 177 717

Peatoimetaja Urmi Reinde urmi@kesknadal.ee 6 274 583
Uudistejuht Indrek Veiserik indrek@kesknadal.ee 6 274 571
Toimetaja Tiit Maksim tiit@kesknadal.ee 6 273 465

Toimetuse käsikirju ei tagasta. Kesknädalas ilmunud artiklid väljendavad nende autorite arvamust, mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Levi AS Express Post ja AS Eesti Post.
Lehte kirjastab MTÜ Vaba Ajakirjandus

Eesti väärrib rohkem Euroopat!

Edgar Savisaare ettekandest Keskerakonna volikogul 18. jaanuaril Tallinna Ülikoolis

Kesknädal avaldab lühidalt mõned peamised mõtted, mida Edgar Savisaar esitas vahetult enne, kui erakond asus valima oma saadikukandidaate Euroopa Parlamendi valimistele 2014.

Võtmeteamad, millele Keskerakonna eurosaadikute kandidaadid valimisvõitluses peavad vastama, on väljarände pidurdamine, kodurahu hooldmine ja e-valimiste lõpetamine. Just need ongi põhilised asjad, mille ajamist me oma saadikutelt Brüsselis ootame. Euroopa Liidu suhete arendamine Keskaasia või Kaukaasiaga annab oodata.

Väljaränne

Ida-Euroopa elatustaseme vahe Lääne-Euroopaga võrreldes pole möödunud kümne aastaga kõneväärselt kahanenud. Küll oleme kaotanud ja kaotame veelgi rahvastikku Lääne-Euroopa liikmesriikidele.

Poolale on see häiriv, Balti riikidele aga katastroof. Ka Eestis ei maksa end petta mõttega, et meil on naabrus Soomega, võrreldes näiteks Lätiga, väljarändeprobleemi leevendanud.

Erinevus on ju vaid selles, et Lätist lahkujad asuvad välismaale alaliselt kohe, Eestist väljarändajad saavad endale lubada mõnda aega pendeldamist. Tulemus ei erine. Meie rahvar arv langeb vähemalt samas tempos. Meie territooriumid jäävad asustusetu.

Ütleme otse: meie huvid on siin meie arvel oma elanikkonna vananemist kompenseeriva Euroopa rikkaima osaga vastandlikud. Oleme Ida-Euroopa kõige vaesemas viisikus koos Läti, Leedu, Bulgaaria ja Rumeeniaga. Meie liitlaseks on ka Poola, Slovakkia, Tšehhi ja Ungari. Need on riigid, kes Euroopa Liidus väljarändest rängimalt kannatavad.

Me ei taha piiride sulgemist, välja- ega sisserännu seadustega piiramist. Tahame, et peamised väljarännu põhjused saaksid vastuse Euroopa poliitikast.

Rohkem Euroopat terves Euroopas annaks Eestile ellujäämisvõimaluse. Praeguse vaesuse ja Euroopa lahtiste piiridega eesti rahvus hävib.

Eestis on juba üsna palju neid, kes seda aduvad. Isegi Mart Laar on selle üles tunnistanud. Eestis pole aga neid, kes seda Eesti riigi ja rahva ellujäämise küsimust Euroopale teadvustaks. Euroopa Parlament on kindlasti üks foorum, kus Keskerakonna saadikud sel teemal ei saa vaikida.

Rohkem Euroopat Eestisse!

Meie valimiste peateemaks on Eestis Euroopa tugevdamine. Liiga suur osa Eesti rahvast on lahkunud teistesse EL-i riikidesse, kus on rohkem Euroopat. Lahkutakse põhjusel, et meil kodus on Euroopat liiga vähe.

Eesti ainus võimalus on tuua siia rohkem Euroopat. Selleks et rohkem Euroopat Eestisse jõuaks, peab Euroopa olema tugevam.

Euroopa peab hakkama jõudma meile ka valdkondades, millest Eesti parempoolne valitsus on püüdnud Euroopat seni eemale hoida: sotsiaalsfäär (nälgivad lapsed ja eakate hooldus), maksupoliitika (astmeline tulumaks), aga ka demokraatia (Euroopa prokuratuur, meediaregulatsioon, ausad valimised).

EL tänane nägu Eestis on maanteemonumendid Mäos, Haljallas ja Kukrusel. Euroopa rahaga on valminud suurepärased jalgrattateed ja tsentraalne kanalatsioon piirkondades, kust inimesed siiski massiliselt lahkuvad. Euroopa tänane nägu Eestis on betoon, raud ja plastik.

Euroopa nägu, mida meie rahvas Eestis pole üldse näinud, on euroopalik sisetulek, tasakaalu

Stalnuhin

Keskerakonnal on esimene võimalus lähendada meid euroopalikele väärtustele – saata Eestit esindama ka eestivenelaste eestkõnelejad Mihhail Stalnuhin ja Yana Toom.

Fotod: Urmi Reinde

Toom

lus töösuhted, kodulähedane haridus, elu võimalikkus terves riigis ilma isikliku autota, s.t toimiv ühistransport.

Rail Baltic

Suurimaks euroteemaks on kiirraudtee rajamine Tallinnast Kaunasesse. Enne kui hilja, tuleks püüda utopia asemel selle rahaga kaasajastada kasvõi terves pikkuses elektriraudteena Tallinn–Tartu–Valga ja Tallinn–Narva suunad. Miks mitte taastada ka reisirongiühendus Tallinn–Haapsalu. Kõike seda tuleks meil teha Eesti arenguks ka siis, kui EL-i fondidest sentigi ei tilgu.

Rail Baltic'ut edasi pressides on tulemuseks, et me ei saa korda oma sisemisi ühendusi ega ühendusi naabritega. Kiirrongi Berliini ei tule aga niikuinii, sest puudub vajadus. Nii valus kui see ka ei ole just praegusel kujul *Rail Baltic*'u projektiga end sidunud Siim Kallasele ja Juhan Partsile, tuleb püüda see raharong suunata Eestile vajalikele rööbastele.

Roheline pealinn ja tasuta ühistransport

Tasuta ühistransport on Tallinnale ja Eestile toonud Euroopas palju positiivset tähelepanu. Kõik Keskerakonna saa-

dikud on Europarlamendis kindlasti ka tasuta ühistranspordi idee kandjad. See on üks suurimaid linnainnovatsioone, millega Eesti on viimasel ajal terves maailmas välja paistnud, pakkudes korraka leevendust nii sotsiaalsetele ja majanduslikele kui ka keskkonnaprobleemidele. Sel ideel on suur tulevik ka Euroopas.

Euroopa Rohelise Pealinna idee on samuti sündinud Tallinnas ning Tallinn valmistub taotlema seda tiitlit 2018. aastaks, kui Eesti on Euroopa Liidu eesistujamaa, kui Eesti Vabariik tähistab 100. aastapäeva ja kui Kadrioru park saab 300-aastaseks. Jüri Ratas jt on meie parimad rohelise pealinna saadikud.

Kodurahu

Keskerakond on ainus Eesti erakond, kes saab lubada, et vähemalt üks meie esindaja järgmises Europarlamendis on rahvuselt venelane. Oletan, et ka sotsid püüavad seda valijatele lubada, aga nende tõenäosus saada kaks mandaati on minimaalne.

Europarlament on kindlasti oluline areen, kus Eestis elavad rahvusvähemused peavad olema esindatud. Olukord, et kahes eelmises Europarla-

mendi koosseisus polnud Eestit valitud ühtegi venelast, oli kahetsusväärne. Keskerakond saab seda muuta.

Ühe venelasest saadiku jõudmine kuue Eesti esindaja sekka on oluline Eesti mainele Euroopas. Veel olulisem on see Eesti riigi mainele meie oma rahva silmis. Euroopa Liit on seni olnud justkui ainult eestlaste projekt. Euroopa Liit peab muutuma kõikide Eesti elanike asjaks. See kindlustab kodurahu Eestis ning teeb tugevamaks nii Eesti ja ka Euroopa Liidu.

Ausad valimised

Globaalne nuhkimine ja riikide kübervõimekuse kasv viitab kõige otsemalt ka e-valimiste haavatavusele. See on põhjus, miks mitte üheski teises EL-i riigis e-valimisi ei praktiseerita. Seda on riikide poolt katsetatud, kuid kiiresti loobutud, sest see pole turvaline.

Eestis oleme internetis valimiste vastu kõik õigusemõistmise astmed läbinud. Eesti õiguskaitseüsteem kuni Riigikohtuni pole e-valimiste kaebusi sisuliselt arutanud, ja sellega on nad tunnistanud oma paadunud reformierakondlikku palet.

Hea on, et nüüd on meile ametlikult avatud tee e-valimiste

vastu Euroopa kohtusse pöördumiseks. Teeme seda kindlasti enne Euroopa valimisi – mida varem, seda parem.

Keskerakonna saadikute missioon on ka Euroopa Parlamendis selgitada internetivalimisega seotud ohte.

Inimesed

Pea tänase esimest korda avalikult tunnistama, et olen mõlemal enistel eurovalimistel inimestega kapitaalselt mööda pannud. Mõlemad Keskerakonna eurosaadikud on erakonnale tänaseks kadunud.

Kolmandat võimalust eksida pole mul õnneks vaja küsida, sest nende valimiste eel otsustab kandidaatide järjekorra nimekirjas Keskerakonna volikogu ja eestseisus salajasel hääletusel. Ja saadikuks lähivad niikuinii ainult need, kes saavad rahvalt rohkem hääli.

Meie senist kogemust arvestades peavad Keskerakonna saadikud Euroopa Parlamendi liikmetena olema igas mõttes keskerakondlased – meie ideoloogia ja poliitika kehastused, meie lipulaevad.

Lisaks lojaalsusele meie poliitikale vajame ka saadikute isiklikku lojaalsust erakonnale. See tähendab muu hulgas, et saadikud maksavad kokkulepitud 7% erakonna kassasse ametikohal, mille nad on saanud tänu erakonnale. Maksavad ilma erakonda alandava nurumiseta. Käituvad kui täiskasvanud inimesed, tehes seda, mida on lubanud.

Meil on vaja Brüsselisse ja Toompeale inimesi, kes on poliitikas selleks, et Eesti heaks tõesti asju ära teha. Aga mitte selleks, et kõigepealt isiklikud pangalaenu ja autoliisingud saaks makstud.

Me oleme näinud, kuidas Riigikogu suurim laenaja /Karel/ Rütli lasi allavett Rahvaliidu. Pangaorjad teevad poliitikat, mis sobib pangale, aga mitte Eesti rahvale.

Algus esilehel

Verhofstadt usub Euroopa liberaalide jõudu

Euroopa Liidu liikmesriikidelt tuleb oodata suuremat lõimumist

Euroopa Parlamendi liberaalide fraktsiooni (ALDE) esimees Guy Verhofstadt ütles Keskerakonna volikogul, et Euroopa mureks on liiga vähene integreeritus.

“Suurem osa probleemidest, millega praegu silmitsi seisame – eurokriis ja majanduskriis, on tingitud sellest, et Euroopas ei ole piisavalt koostööd ja kooskõlastamist ning et EL juhtimiseks on meil väga halb viis – 28 riigi valitsused käivad neli korda aastas koos. See moodus ei tööta enam,” tões Verhofstadt.

“Kui me üheskoos läheme odavate Hiina kaupade vastu ja ütleme, et me ei saa sellist praktikast aktsepteerida, siis meid kuulatakse, kui teeme seda 28 riigi nimel. Kui iga riik läheb omaette, siis ei kuulu neid Pekingis keegi.” Euroopa vajab Verhofstadti arvates korralikku demokraatiat – kahekojalist parlamenti ja valitsust. Lisaks on tema sõnul tarvis integreerida eri poliitika, näiteks majanduskasvu taastamiseks kohe vaja pangandusliitu, sest ilma selleta pangad ei usalda üksteist ning nad ei saa ka firmadele ja tarbijatele odavamalt laenu anda.

Verhofstadti sõnul on ainsaks probleemidega tegelemise tulemuslikuks viisiks koostöö.

“Euroskeptikud ütlevad: jah, kui me kaitseme ennast rahvusriigi piires, kaovad kõik need probleemid! Et kui rahvusriigi piirid sind kaitsevad, kaob kõrge tööpuudus, kaovad kliimamuutused...”

Aga maailm niimoodi ei toimi. Ainus võimalus nende probleemidega, sh majandusprobleemidega, toime tulla, on üheskoos tegutseda,” selgitas Verhofstadt.

Tema kinnitusel kindlasti ei tohiks piirata tööjõu vaba liikumist, olgu siis tegemist sisetuleva tööjõuga (nagu Ühendkuningriigis) või lahkuva tööjõuga (nagu Eestis). Verhofstadti väitel muudaks tööjõu liikuvuse takistamine sellealaseid piiranguid rakendavaid riike ainult vaesemaks.

Indrek Veiserik

Verhofstadt Tallinna TV-le intervjuud andmas. Foto Indrek Veiserik

Iraani praegune president tahtis 20 aastat tagasi Eestisse tulla

Riigikogu väliskomisjoni vanade protokollide lappamine tõi päevavalgele huvitava paberi – 17. juunil 1993 toimunud istungil leidis mainimist, et septembris soovib Eestisse tulla Iraani parlamendi asepiiker Hassan Rouhani.

TOOMAS ALATALU

Väliskomisjon sai vastava sõnumi toonaselt Riigikogu asejuhatajalt Edgar Savisaarelt, kes tundis huvi: mida vastata? Väliskomisjoni juhtis toona elus esimest korda välispoliitikaga kokku puutunud mõõdnud aasta jaanuaris meie seast lahkunud Vello Saatpalu (Mõõdukad ehk tänased sotsid), kelle otsused sellest tulenevalt olid ettearvamatud. Juhtumisi said Riigikogu ja valitsus kohe kaela „Välismaalaste seaduse“ põhjustatud rahvusvahelise kriisi, mis lihtsalt välistas suurriikide ebasoosinus olevate riikide ja nende juhttegelastega lävimise.

Ei toetanud Ahmadinejadi

Täna on aga seis säärane, et Iraan on kõigest kolme kuuga märgatavalt parandanud oma suhteid suurriikidega, ja kõik see on seotud 3. augustil ametisse astunud uue Iraani presidendi Hassan Rouhaniga. Ehk siis – tegemist on just sama mehega, kes tahtis Eestit väisata 20 aastat tagasi.

Äsja 65-aastaseks saanud Hassan Rouhani, kes pärineb vürtsipoodniku perest, istus šahhivõimu ajal üle 20 korra kinni ja õppis ajatolla Homeiniga seostatavas kuulsas Qumi seminaris. Seejärel tudeeris ta juurat Teherani ülikoolis, kuid kaitses oma PhD 1999. aastal Šotimaal Glasgow Caldedonian University's teemal „Islami seadusandlik võim Iraani kogemuste põhjal“. On kindel, et Rouhani teemat valdas, sest aastatel 1992–2000 oli ta Iraani parlamendi asejuhataja ning ühtaegu ka selle välis- ja julgeolekukomisjoni esimees. Veelgi varem, 1989. aastal nimetati ta Rahvusliku Julgeolekunõukogu sekretäriks, kellenä juhtis ka Iraani tuumaprogrammalaseid kõnelusi Lääne suurriikidega.

LÄÄNEGA SUHTLEJA: Eesti lükkas Iraani tollase parlamendi asepiikri Hassan Rouhani küllatulekusoovi 1993. aastal tagasi. Täna on pinged Iraani ja Lääne vahel alanenud just tänu Rouhanile, kellest vahepeal on saanud Iraani president.

Ta tõmbus juhtivatelt kohtadelt tagasi kohe, kui Iraani presidendiks valiti 2005. aastal oma konfrontatsioonipoliitika poolest kurikuulsaks saanud Mahmoud Ahmadinejad. Avalikkuse ja maailmaga lävimise areeniks sai Rouhani enda 1991. aastal asutatud Strateegiliste Uuringute Keskus, mille veebileht on üks autoriteetsemaid allikaid Iraani sise- ja välispoliitikast.

Suhted Läänega paranemas

Kuna islamirevolutsiooni-järgset Iraani on kordamööda juhtinud marurahvuslased ja mõõdukad (enne Rouhanit 1997–2005), siis pole juhus, et 14. juunil 2013 toimunud presidendivalimistel Rouhani lubas (tal lubati lubada!) reforme, kodanike õiguste suurendamist ja vastuseisu lõpetamist muu maailmaga. Kohe pärast mäekõrgust valimisvõitu nimetas Rouhani oma asepresidendiks naispoliitik Elham Aminzade ja ka välisministeeriumi kõneisikuks on nüüd naine Marzieh Afkham. Märtsis 2012 valitud parlamendis on – nagu eelmiseski – oma naisfraktsioon. Rouhani kõne ÜRO Peaassambleel oli võrreldes tema eelkäija omaga märksa leplikumas toonis ja selles isegi märgati kiitust USA suhtes.

Obama isegi helistas Rouhanile, ning pärast seda oli tee suhete normaliseerimiseks avatud. See vormistati 22. novembril nn. Iraani tuumaprogrammi-alase kokkuleppega kuue suurriigi, Euroopa Liidu ja Iraani vahel. Ehkki kokkulepitu sisu täpsustamine alles käib, on pinged maailmas selles piirkonnas alanenud. Kuna Europarlamendi esimene delegatsioon on juba Iraanis, siis ilmselt on varsti käes väikeriikide kord hakata suurriikide sabas edendama suhteid Iraaniga.

Miks ei võiks selles esirinnas olla Eesti, andes märku, et tänase Iraani presidendi 20 aasta tagune küllatulekusoov on siinmail veel mees?

Toimetusest: Eesti meedia on kaks kuud vältinud selle artikli avaldamist ja nüüd jääb üle tõdeda, et lätlased jõudsid Obama välispoliitilise liini järgimises meist ette – 17. jaanuaril peetud Riia Euroopa kultuuripealinnaks saamise pidustustele oli Leedu president, Eesti ja Rootsi parlamendijuhtide, Luksemburgi peaministri kõrval aukülaseliseks ka Iraani asepresident Mohammad-Ali Najafi.

Afganistanis põrunud Eesti taha

Valitsus otsustas 16. jaanuaril, et Eestil tuleb toetada plaanitavat Euroopa Liidu missiooni Kesk-Aafrika Vabariigis ning et Eesti kaitseväge osalegu selles missioonis.

INDREK VEISERIK

Kabinetinõupidamisel tutvustatud kavade kohaselt Eesti panustaks sellesse missiooni ühe jalaväerühma ja toetusüksuse, ühekordselt kokku kuni 55 kaitseväge.

Eesti kaitseväge missioon algaks tõenäoliselt kõige varem veebruaril lõpul. Missiooni ajaline kestvus oleks lühem kui Afganistanis, kus sõjaväelased roteeruvad iga kuue kuu tagant. „Missiooni eesmärk on ära hoida humanitaarkatastroof Kesk-Aafrika Vabariigis,“ ütles peaminister Andrus Ansip. Kaitseminister Urmas Reinsalu kordas samuti, et Kesk-Aafrika Vabariik on humanitaarkatastroofi veerel ning et niisu-

gune oht võib väljuda selle riigi piirest ja laieneda üle kogu mandri.

USA-l 7 miljardit dollarit tulde läinud

Seega tormab Eesti, pea ees, järjekordselt maailma kriiskoldesse, mis maksumaksjatele osutub vägagi kulukaks. Ja nii nagu enne Iraaki ja Afganistani sisenemist, kostab meie koalitsioonipoliitikute huulilt taas vaid üllaid põhjendusi, miks on tarvis sekkuda ühe Aafrika riigi siseasjadesse. Enne uude konfliktikoldesse sisenemist tuleks siiski vaadata, millised on liitlasvägede missiooni tulemused Afganistanis. Ka sinna sisenes Eesti „moraalsetel“ eesmärkidel – oma liitlasi toetama.

Pilt, mis pärast USA, Eesti jt vägede Afganistanist lahkumist avaneb, on õõvastav, hirmuäratav, moraalitu, inimväärlikust alandav.

USA väljaanne *Huffington Post* kirjutas 15. jaanuaril, et USA Afganistani-kulutuste üks peamisi revidente, juhtiv eriinspektor John Sopko tun-

OOPIMUMIKASVATUS: Afganistanist on saamas uus kriiskasvatatakse oopiumimooni praegu rohkem kui iial varem. Aru nurjunud Afganistani-missioonist, enne kui saadab oopiumi. Ka Kadri Simsoni (KE) sõnul pole Eesti kaitseväge laste saadud Aafrikasse õigustatud, sest see konflikt ei ole meie jaoks p

nistas praeguse olukorra Afganistanis äärmiselt halvaks, hoiatades kogu maailma „narko-kriminaalse riigi“ tekkimise eest pärast seda, kui rahvusvahelised väed Afganistanist lahkuvad. Seda narkovastast võitlust, mis on kestnud 12 aastat ja milleks USA on kulutanud 7 miljardit dollarit, hin-

das Sopko läbikukkunuks. Rahvusvahelist narkokontrolli puudutavale nõupidamisele USA Senatis esitatud avalduses tõdeb Sopko, et USA-l puudub Afganistanis selge narkovastane strateegia ja et sealne oopiumitootmine on praegu kõigi aegade suurim. „Olukord Afganistanis on üli-

Tulus elamisloaäri Euro

Londonis resideeriv Kanada ajakirjanik Gwynne Dyer (pildil) kirjutab elamisloa äri passi omanikuks tahavad saada välismaalased, kes on nõus selle eest maksma suuri summasid. Paljudes Euroopa riikides on nn. elamisloaäri riiklikult korraldatud ja saadud raha läheb riigi hüvanguks.

Seda erinevalt Eestist, kus mäletatavasti IRL-i poliitikud Indrek Raudne ja Nikolai Stelmach elamisloa äri kaubeldes saavutasid isiklikku tulu. Kuna elamisloaäri on Euroliidu riikides ülimalt tulus, nagu selgub Dyeri artiklist, siis võivad Kesknädala hinnangul nii mõnedki Eestigi koalitsioonipoliitikud kiusatusele järele anda, püüdes siiani salajase elamisloa äri isiklikku hõlptulu teenida.

Dyer tõstab oma artikli alguses esile, et tänavu 1. jaanuaril, pärast seitset aastat Euroliitu kuulumist, kadusid Rumeenia ja Bulgaaria kodanikel liidusisesed liikumis- ja töötamispiirangud.

Sellega seoses hoiatasid Suurbritannia Konservatiivse Erakonna liikmed ja nende liitlased tabloidlehtede vahendusel mitu kuud, et 1. jaanuarist alates ujutavad sisserändajad Rumeeniast ja Bulgaariast peagi Albioni saare üle.

Valitsus, mida juhib konservatiivide partei, kasutas Dyeri sõnul võimalust ja teatas, et nüüdsest muudetakse erakor-

teerib. Sellest hoolimata räägib Cameron sellest mitteeksisteerivast nähtusest pidevalt,“ kirjutab Dyer. Tema sõnul on konservatiivide ja peaminister Cameroni tegevus näitemäng ning „uued“ piirangud immigrandide liikumisvabadusele ei muuda mitte midagi. Dyer meenutab, et Suurbritanniasse saabunud immigrandid pidid juba varem ootama kolm kuud, enne kui said taotleda töötutoetusi.

Lisaks pole Suurbritannial juriidiliselt võimalik nõuda Euroliidu kodanikult tasu erakorralise meditsiiniteenuse eest. „Konservatiivne Erakond on kõigest välja vahutanud olematute probleemide võitluseks,“ leiab Dyer.

Tema sõnul kardab Cameron üha kasvava populaarsusega parempoolset Euroliidu-vastast Iseseisvusparteid, mis on konservatiividelt ära korjanud ähvardavalt palju valijate häält. 2015. aasta Suurbritannia üldvalimisi silmas pidades tunneb Cameron tõsist hirmu, mistõttu on viskutatud üha inetumasse kähmlusse Iseseisvuspartei.

Dyeri väitel ei hakka immigrandide-vastased valijad Cameroni poolt hääletama ka siis mitte, kui Balkanilt sisserändajate horde Suurbritanniasse ei tule, ja ega Cameron muudaks oma retoorikat ka sel juhul. Cameron väidaks siis seda, et Balkanilt pärit immigrandide tulu jäi tulemata tänu tema initsiatiivil kehtestatud

erakorralistele meetmetele.

Kuid kogu see „torm veeklaas“ tõstab ajakirjaniku hinnangul esile teema hoopis laiemalt ehk vaba liikumise olulisuse Euroliidus.

„Just vaba liikumine on see, mis muudab Euroliidu kodani-

kuks olemise ja vastava passi omanamise niivõrd väärtuslikuks,“ kirjutab Dyer.

Malta müüb passe otse ja tulusalt

Sarnaselt USA-ga ja Kanada provintsi Quebeciga väljastavad mitu Euroliidu riiki kiirelt elamisloa välismaalastele, kes on nõus investeerima suuri summasid kohaliku riigi majandusse. Need summad algavad alates 400 000 dollarist Kreekas kuni 15 miljoni dollarini Suurbritannias. Kuid enne kodanikuks saamist ja uue passi omandamist peavad jõukurid kuni viis aastat elama selles riigis, kirjutab Dyer.

b alustada uut missiooni

minaalne narkoriik – seal m ajaaloos. Eesti valitsus andku ma sõdureid Kesk-Aafrikasse. atmine missioonile Kesk-rioriteetne.

malt hull ja pole lootustki, et see paraneks tänavu ja järgmistel aastatel. Afganistani põllupidajad kasvatavad praegu oopiumimooni rohkem kui ühelgi varasemal perioodil ajaaloos. Kokkuvõttes võib öelda, et oopiumikasvatuse laienemine ja narkokaubanduse levik on peamised faktorid, mis sea-

vad ohtu rahvusvaheliste doonorite investeeringud Afganistani ülesehitamiseks,“ ütles Sopko.

Ta märgib veel: „Hoolimata sellest, et USA on kulutanud narkovastase sõja peale vähemalt 7 miljardit dollarit, kasvatatakse praegu oopiumimooni Afganistanis märksa suuremal maa-alal, kui seda tehti 2002. aastal, mil USA kukutas Talibani.“

2013. aastal toodetud oopiumi ja selle derivaatide väärtuseks hindas Sopko ligi 3 miljardit dollarit, mis on 15% Afganistani sisemajanduse koguproduktist.

Narkokaubandusest saadav tulu toidab nii kriminaalseid organisatsioone kui ka Talibani, tões Sopko.

Afganistanist saab kriminaalne narkoriik

Mis saab aga Afganistanist pärast seda, kui Ameerika sõdurid lahkuvad sealt 2014. aasta lõpuks?

Sopko tõi esile, et tema viimasel visiidil Afganistani kõneldi peamiselt kahest võimalikust variantist: kas Afganistan muutub nüüdisaegseks edukaks riigiks või siis mäsmeelseks, pidevatest ülestõusudest räsitud riigiks?

„Tegelikult on olemas ka kolmas võimalus: Afganistanist saab kriminaalne narkoriik. Efektive narkovastase programmi puudumine ja Afganistani poliitikute olematu tahe probleemiga tõsiselt tegelda muudab selle kolmanda võimaluse üha reaalsemaks,“ tunnistab Sopko.

Sopko poolt välja öeldust saame teha vaid ühe järelduse: Eesti osalemist Afganistani missioonil tuleb pidada nurjunuks, kuigi sellest nüüd eelistatakse pigem vaikida.

Sarnaselt USA-ga, kui silmas pidada meie väikest rahvaarvu, on ka Eesti kulutused Afganistani ülesehitamisse olnud ülisuured. Välisminister Urmas Paeti jutud Afganistani muutmise modernseks riigiks on osutunud blufiks.

Maailmakaardile on tekkimas hoopis uus kriminaalne narkoriik, mille ülesehitamisse ka Eesti on andnud suure panuse. Riigikogu koalitsioonipoliitikut peaksid kõige selle üle järele mõtlema, enne kui lastakse end taas kaasa kiskuda militaristide sõjatrümmidel ja antakse luba osaleda missioonil Kesk-Aafrika Vabariigis. Pisikesel Eestil oleks paras aeg lõpetada kaasalöömine nüüdisaja ristisõdades.

opas

Tema sõnul pole USA passi saamine enam nii ihaldusväärne jõukate välismaalaste seas, sest vastavad maksud ja aruandmiskohustus kehtivad kõigile USA kodanikele, sõltumata sellest, mis riigis nad elavad.

Seoses USA karmi piirikont-

RIIKLIK ÄRI: Hiljuti tõstis Malta peaministri Joseph Muscat'i (pildil) valitsus välismaalastele passisaamise hinna 1,15 miljoni euroni. Nüüd me siis teame, mis on Euroliidu liikmesriigi passi tegelik hind, kirjutab Dyer.

rolliga on ka teised riigid kehtestanud USA kodanikele karmimad viisanõuded. Euroliidu passi on USA omast aga lihtsam saada.

„Möödunud aasta novembris teatas Euroliidu väiksem riik Malta programmist, mis jätab ära kohapeal elamise nõuded, ja Malta passe hakati müüma „kõrgelthinnatud“ isikutele, kes olid nõus maksma valitsusele 650 000 eurot,“ kirjutab Dyer. Tema sõnul on tegemist vägagi mõistliku hinnaga, arvestades seda, et Malta pass annab õiguse elada ja töötada peaaegu kõikjal Euroopas, võimaldades ka teatud kindla arvu päevi kestva viisavaba

reisi USA-sse.

Kui Malta solvunud rahvuslased alustasid niisuguse äritegevuse vastu protestimist, tõstis valitsus, mille peaminister Joseph Muscat, mõni aeg tagasi passisaamise hinna 1,15 miljoni euroni.

„Nüüd siis teame, mis on Euroliidu liikmesriigi passi tegelik hind,“ kirjutab Dyer.

Peamisteks ostjateks hiinlased

Nagu Dyer märgib, on enamik selliste passide ostjaid rikkad hiinlased. 318-st viimase kolme kuu jooksul Portugali poolt väljastatud elamisloast läks tervelt 248 hiinlastele. Neil elamisloasaajatel tuli selle eest investeerida 500 000 eurot Portugali kinnisvarasse.

„Potentsiaalsete klientide nappust ei näi tulevat: Hiina keskpanga ülevaate kohaselt ligi pool Hiina kodanikest, kel vara rohkem kui 1,6 miljoni dollari eest, kaalub välismaale kolimist,“ teatab Dyer.

Ajakirjanik tuletab meelde, et Euroliidu riikide passiga saab liikuda, töötada ja äri alustada 28 riigis, kus ühtekokku elab rohkem kui 500 miljonit inimest. Just vaba liikumise printsiip muudab Euroliitu kuuluva riigi passi omanikuks olemise nii väärtuslikuks. Ja mitte ükski parempoolsete Briti poliitikute protest ei saa seda olukorda muuta.

Tõlkis ja refereeris
Indrek Veiserik

XI Omavalitsusfoorum:

„Poliitiline maastik pärast kohalike omavalitsuste valimisi“

Teisipäeval,
28. jaanuaril
kell 11.00 – 15.00
Tallinnas
Õpetajate Majas
(Raekoja plats 14)

SA Tallinna Arengu- ja Koolituskeskuse korraldatud omavalitsusfoorumil peavad ettekande Jüri Võigemast (Linnade Liit), Jüri Landberg (Maaomavalitsuste Liit), Toomas Vitsut (Tallinna Linnavolikogu), Sulev Mäeltsemees (Tallinna Tehnikaülikool), Andrus Saar (Saar Poll OÜ), Sulev Valner (Siseministeerium).
Foorum lõpeb ülddiskussiooniga.

Kontakt:
info@takk.ee

Kalle Sepp
SA Tallinna Arengu- ja Koolituskeskus

Majandus tambib paigal nagu puujalaga purjus orav

Kuidas saan Helsingi Läänesadamasse sõitvas trammis aru, kes on eestlane ja kes soomlane?

SAMI LOTILA
kolumnist

Trammi peatudes satub eestlane paanikasse ja jookseb terminaali, kartes, et laev väljub ilma temata ja piletiraha läheb raisku. Soomlane seevastu kõnnib rahulikult, viskab sõpradega nalja, teades, et klient ehk inimene on ka laevandusäris see kõige tähtsam komponent. Ilma temata ja tema rahulolemiseta jäävad laevad sadamasse, omanikud kasumita ja riik maksutuluta. Soomlane nõuab, et teda peab teenindama paindlikult ja inimlikult ehk hästi, aga eestlane seda ei nõua. Eestlane kardab, paanitseb, jookseb, nutab.

Eestit valitseb hirm

Inimeste hurjutamine on Eestit hetkel juhtivate endiste punaparunite ja nende mõttekaaslaste teadliku töö tulemus. Kartvaid inimesi on lihtne valitseda. Valitseva kliki huvides on primitiivne, peost suhu elav agraarühiskond, mille liikmete majandus läheb sassi kohe, kui on kingad vaja parandusse viia või hambaid tohterdada.

Pelgav ja stressis ühiskond ei vaidle vastu ega mässu. Selline rahvas on liiga vähe haritud, et nõuda rohkem palka kui nürused paar-kolmsada eurot kuus.

Majandus kajastub eelkõige surnuaedades

Lisaks sadamale soovitan ma soomlastel käia tutvumas Eesti kirikute ja kalmistutega, kui on soov saada aru Eesti majanduse seisust. Miks nii? Sest läikivaid Ülemiste City taolisi ärimaju on üle Euroopa Makedoonias Kaliningradini. Need ei peegelda innovatiivsust või investeeringuid, vaid lihtsalt seda, et ettevõtetel on alati ja igal pool vaja kaasaegset büroopinda. Riikide tõeline arengutase on näha ühiskonna nõrgimatest nõrgimate ehk surnute kohtlemises – kirikutes ja kalmistutel, mis Eestis on jäetud häbiväärselt unarusse. 1990-ndatel neid pisut veel koristati ja renoveeriti, aga nüüd on need sattunud stagnatsiooni nagu riigi majandus tervikuna.

Eesti ohverdas oma inimeste heaolu

Majanduskasvu nimel on Eesti ohverdanud kõik, ka oma inimeste heaolu. Paradoks on, et hetkel majandus ei kasva. Eesti areng tambib paigal nagu puujalaga purjus orav.

Kui Eesti soovib saavutada oma suure venna Soome arengutaseme, siis praeguse majandus- ehk rahvakogu-toodangu kasvu juures ei saa see kahjuks kunagi tõeks.

Juba praegu on leedukate ostujõud samal tasemel kui eestlaste oma, ja Eestist on juba mööda põrutamas Läti, mille majandus kasvab hetkel

nelja protsendi tempos. Kõigi Balti riikide (ehk Euroopa Liidu "vaesteliiga") ostujõud inimese kohta on hetkel umbes 60 protsenti EL-i keskmisest, Soomel on see aga 114 protsenti. Tulevikus saame näha, kuidas Eesti majandus- ehk näljapõgenikud kolivad ära mitte ainult Soome ja Venemaale, vaid ka Läti ja Leetu.

Ajalehed trummivad edust

See, et Eesti majandus hetkel ei kasva, on äärmiselt kummaline, arvestades siinset madalat algtaset. Eesti-taolise arenguriigi majandus peaks kasvama vähemalt 5% aastas, igal aastal, et kunagi saavutada Lääne-Euroopa tase.

Eesti ajalehed trummivad „Eesti majandus- edust“, aga fakt on, et rahvakogutoodang on aastas vaid 16 miljardit eurot. Soomes on see 200 miljardit eurot. Vahe on uskumatult suur, peaaegu 13-kordne, hoolimata sellest, et Soomes on elanikke vaid neli korda rohkem. Sellise fakti üle mõtlemine teeb lihtsalt lolliks – või paneb pakkima kohvrid ja pühkima Eesti tolmu oma rebenenud kingadelt.

Seis on aga veelgi nutusem, kui võtame arvesse

Eestis kasutatud dopingi ehk EL-i abirahad. Sellise dopingi tulemusi ei mõõdetata PISA-testiga, vaid pissi- testil peldikus.

Kodanikke toidetakse müütidega

Eesti valitsus

püüab toita oma pääliseid müütidega, mis ei vasta tõele. Palgad on kasvanud aasta jooksul kaheksa protsenti, aga miks nii vähesed palgasaajad on seda märganud? Sest „palgakasv“ põhineb alampalga tõstmisel. Kui miinimumpalk kasvab, muutub osa mustast majandusest ehk ümbrikupalgast seaduslikuks. Statistika näitab palgakasvu, aga tegelikkuses seda ei toimu. Paljudel kätte jääv rahasumma, vastupidi, langeb. Eestis kasvavad ka õppetootused ainult paberil. Üliõpilased on alati ja igal pool pisut vaesed, aga Eesti riik panustab õppetootustesse ainult 16 miljonit eurot aastas. Soomes on vastav summa üle 500 miljoni euro – vahe üle 30-kordne.

Majanduslik võrgustik lammutati poliitilistel põhjustel

Siinset majandust ja inimeste vähestki heaolu ei päästa Euroopa maksumaksja tissi otsas ripuvad start-up'id või riigi kujundamine maksuparadiisiks. Eesti lihtsalt puudub see modernne infrastruktuur, mida suured rahvusvahelised firmad vajavad, et tuua kohale märkimisväärset äritegevust. Puuduvad ka mastaptsed allhankevõrgustikud, na-gu need olid siin veel 1980ndatel, aga mis lammutati maha poliitilistel põhjustel. Plats tehti puhtaks, aga nulliti ka Eesti tulevik.

Pressiklubis Impressum: teleajakirjandus

Esmaspäeval, 27. jaanuaril
kell 17

Meriton Grand Conference & SPA konverentsisaalis esineb Vene tele-ajakirjanik, režissöör ja saatejuht Aleksei Samoletov (pildil).

Tal on suur telekogemuste pagas: vahendanud uudiseid maailma tulipunktidest Tadžikistanis, Afganistanis, Abhaasias, Gruusias, Inguššias, Põhja-Osseetias, Dagestanis, Tšetšeenias, Kolumbias. Televisioonis töötanud aja jooksul on salvestanud üle 10 000 telesüžee, sattunud erisugustesse,

vahel ka ohtlikesse olukordadesse. Teletöö eest pälvinud rohkeid auhindu. Seekordse avaliku kohtumise teema „Maailm piiril: kaadris ja kaadri taga“

on ajendatud külalise elukutsest. Oodatud on ajakirjanikud, teletöötajad, dokfilmide režissöörid ja produtsendid, kõrgkoolide ajakirjandusosakondade õppejõud ja üliõpilased ning muidugi ka televaatajad, kes on Samoletovit näinud teleekraanil.

Üritus on tasuta. Palume osaleda soovijail eelnevalt registreeruda: info@impressum-club.eu

Tallinn 10130, Toom-Rüütli 3/5,
Kesknädal

Autor on konstrueerinud mõiste „sotsiaalsüsteem“ üldrahvalikus keelepruugis ning meedias kasutatavatest tähendustest.

Seadusandlikult pole Eestis määratletud sotsiaalsüsteemi mõistet, pole ka avatud ega määratletud süsteemile omaiseid ja vajalikke tunnusoone. Tunnustatud on ainult infosüsteemi mõiste, seega on ehk õigem kasutada mõistet sotsiaalne infosüsteem.

Sotsiaalse infosüsteemi mõistet on seadusandja rakendanud erinevates seadusaktides, määratlemata selle süsteemi sisu ja eesmärke. Autorile tundub, et seda mõistet kasutatakse ainult halduskorralduse tähenduses.

Eesti sotsiaalsüsteem maailmas ainulaadne

Mitte kuskil maailmas pole sotsiaalsüsteem rakendunud sellisena nagu Eesti Vabariigis. Siin on oma unikaalne sotsiaalsüsteem, millele on omane ebaoperatiivsus, jäikus, ebasõbralikkus kliendi suhtes, ametnikkonnasõbralikkus. Humaansusest rääkimata. Sotsiaalsüsteem suhtub oma klientidesse kui ebausaldusväärsetesse. Süsteem näeb klientuuri vaid pettusevõimalikust küljest. Liig kõrge tsentraliseeritus seab kahtluse alla ka regionaalsete

süsteemiteenrite pädevuse. Usaldusväärseteks loetakse vaid keskuses töötavaid kõrgepalgalisi ametnikke, kelle võimuses on otsustada tähtsaid kliendi-probleeme. Lahendite otsingud ja rakendused on võõrad, bürookraatlikud reeglid kõikvõimsad. Valitsusringkondade nn liberaalse mudeli kohaselt funktsioneerib äärmiselt bürookraatlik ja ebahumaanne süsteem. Sotsiaalsüsteem opereerib ainult keskmiste näitajatega, aru andmata marginaalide olemasolust.

Meie süsteem ei seo reegleid

Kui süsteemile on teoreetiliselt omane omavahel seostatud reeglite, tavade, põhimõtete kogum ja praktikas rakendamise paindlikkus, siis Eesti sotsiaalsüsteem ei vasta süsteemi maailmatavate põhimõtetele ja nõuetele. Nn sotsiaalsüsteemis funktsioneerib rida alamsüsteeme, mis pole omavahel ei seadusandlikult ega ka sisuliselt seostatud.

Piirdun siinkohal kolme enamlevinud alamsüsteemi sisulise avamisega.

1. Haigekassa

Haigekassasüsteemi klientideks on töövõimetuslehte omavad ravikindlustatud kodanikud. Haigekassasüsteem tugineb hai-

Eesti sotsiaalsüsteem ahistab klienti

gustest ellujäänud vaprate klientide kulude osalisele kompenseerimisele süsteemiteenrite äranägemisel. Süsteemi valitsejad rakendavad enamiku energiast kõhklustele kliendi usaldatavuses. Puudub filosoofia, mis on suunatud kliendi probleemide ennetamisele ja õigeaegsele kompenseerimisele. Õigus saada haigushüvitist tekib töövõimetuslehel märgitud töövõi teenistuskohustuste täitmise vabastuse üheksandast päevast alates – mitte rohkem kui 250 kalendripäeva jooksul kalendriaastas, aru andmata, milliste vahendite arvel peab klient tagama lisaks olemasolukuludele ka ravikulud.

2. Töötukassa

Töötukassasüsteemi klientideks on töötud kodanikud. Pole humaanne sundida töötuid füüsiliselt ilmuma märkimispunkti nüüdisaegsete sidevõimaluste ajastul, olenemata töötud rahalistest võimalustest transpordikulude katmiseks-ostmiseks, olenemata ilmastikutingimustest ja töötud tervislikust seisundist. Põhjendamatud on märkimispunktide kõrged ülalpidamiskulud. Töötuid toetatakse rahaliselt hilinemisega, aru andmata töötud kodaniku elamisväärsuse tagamisest. Töötukindlustushüvituse määramisel arvatakse töötukindlus-

tusstaazi hulka ainult osa tege-likust töötukindlustusstaazist; kogu töötukindlustuseraldisi arvestatud perioodi ei aktsepteerita.

3. Pensionisüsteem

Pensionisüsteemi klientideks on pensionärid. Pensionisüsteem on rakendunud järgalt füüsilistele

litsevad dogmad ja bürookraatlikud infokandjad. Seaduste ja reeglite tõlgendamine on jäik ja süsteemisiseselt ettekirjutuste alusel fikseeritud. Pensionisüsteem on kehtestanud oma sise-amiseks funktsioneerimiseks seadusvälised reeglid. Pensioniõigusliku staazi hulka arvatakse mitte kogu tööhõive, vaid vali-

määravadki pensioni suuruse. Haigekassa-, töötukassa- ja pensionisüsteemi miljoniliste ressursside juures tundub olevat põhiprobleemiks suursummade investeerimise võimalused ja olulisus klientuuriväliselt. Klientide vajaduste rahuldamine ja elukvaliteet pole prioriteetideks.

ROHELISED PENSIONISAMBAD: Eriti kindlaks pensionisambaks on pakutud kauni väärspuiduga maarjakaskede (Karjala kaskede) kasvatamist. Pildil Harkus, TA Eksperimentaalbioloogia Instituudi katselaboris toodetud maarjakaseistikut. Ülitulukat tooki peab ootama 40 aastat. Foto Tiit Maksim

materiaalsetele andmekandjatele kaasaegses IT-lahendite külluses. Isegi pensionitunnistus kirjutatakse välja käsitsi, aga mitte kalligraafias. Pensionisüsteemile on tunnustatud võimalikud digilahendid operatiivvuse ja ratsionaalsuse tagamiseks. Pensionisüsteemi va-

kuliselt osa sellest. Sotsiaalmaksumust tuleneva pensioniosa määramisel eristatakse diskrimineerivalt madalalpalgalisi ja kõrgepalgalisi, kuigi tööhõive on kõigil toimunud ajalisel võrdselt. Madalalpalgalised saavad pensioni madalkoefitsiendi alusel, ehk – sellised koefitsiendi

Kas allakirjutatu teemapüstitus sotsiaalsüsteemist on väär? Võib-olla Eestis polegi olemas sotsiaalsüsteemi? Ja kas Eesti üldse vajab kliendikeskset ja kliendisõbralikku süsteemi?

OLEV RAUDSEPP
psühholoog, parteitu

Onu Aadu mõtleb Eestimaast

Kunagi löi president Meri kujundliku tädi Maali, kellele tuli tänapäevaseid suundumusi suupäraselt serverida. Sestap sobib talle kaasaks onu Aadu, kes ka tahaks ümbritsevat mõista ja oma arusaama välja öelda, pealegi on külapoe üks kinni naelutatud ja pole enam kellelegi, kesvämärjukesest rüübrates, oma tarkuseteri puistata. Asendagu siis neid ärajäänud vestlusi käesolev kirjatükk.

Onu Aadu elab maal. Kunagistest hajasatest külakestest on tehtud üks suur. Siin on 12 suitsu, kolm neist on suvekodud; 8 tööealist elanikku. Ühel õnnelikul on töökohani vaid 5 km, teistel palju enam. Vallakeskusest on 12 km. Koolibuss teeb tööpäevadel hommikuti kaks reisi, pealelõunal ühe. Onu majandustegevus piirdub potipõllundusega. Ümbruse põllud on haritud, neid on ostmund-rentinud kaugemad ettevõtjad. Heinamaade rohi niidetakse PRIA raha eest maha, heina ei kasutata. Ükski kohalik inimene põllundusega ei tegele. Soikunud on kunagised ühisettevõtmised.

Onu ilmapilti kujundavad

raadio, „Maaleht“ ja telesa vabakana- lid, sh Tallinna Televisioon. Mobiiliga saab rääkida ainult ühes, sealgi katkeb kõne tihti. EMT-le see sobib – nemad võtavad iga järjekordse katse korral alustustasu ja arvestavad aega minuti täpsusega. Internetis surfata ja makse maksta saab 5 km kaugusel raamatukogus, kus abivalmis perenaine on ühtlasi IT-nõustaja. Külal on katsetatud kolme operaatori netipulki tõestamiseks vanarahva tarkust: loll, kes hundi juttu (reklami) usub! Sellistes tingimustes mõtiskleb onu Aadu riigiasjade üle 100 km kaugusel Tallinnast.

Märksõnad 2014. aastaks:

* SALLIVUS
* HOOLIVUS
* ÕIGUSE, KOHUSTUSE ja VASTUTUSE TASAKAAL
* TÖÖTAHE ja -OSKUS
* INIMPOTENTSIAALI ja KOHALI-

KE RESSURSSIDE KASUTAMINE * PEREKOND

Aeg loobuda eneseimetlusest:

MINA olen kõige targem, kõige ilusam jne. Sinu kõrval on palju inimesi, kes mõtlevad teistmoodi. Austa ka neid ja püüa leida nendega ühisosa! See kehtib ka erakondade kohta. Nende aur kulub üksteisele tünga tegemiseks, ühiskonna ühishuvideks napib. Meie tüürimehed ülistavad oma kurssi, märkamata trassile jäävaid alla vaesuspiiri elavaid kodanikke. Nende elujärg läheb südamesse hollandlasest vabatahtlikule, Toidupanga eestvedajale. Oleme sarnased Aafrika arengumaaga!

Meie noored teavad oma õigusi, aga

kes peaks neile selgitama kohustuste ja tegude eest vastutamise mõisteid, kui lastetuba on puudulik? Vastutusest pole aru saanud enamik poliitikuidki. Rein Lang olevat olnud asjalik minister, tema tundis vastutust! Samal ajal selle nõukogu esimees, kes „Sirbi“ jamaga otseselt seotud, oli puu otsas, kui pauk käis.

Luubi alla tuleks võtta töölepingud.

Estonian Airile tohtu kahju tekitanud Taskila sai lepingu puudulikkuse pärast veel suure vallandushüvituse! Sellistest juhtumitest tuleb järeldada, et ettevõtete/sihtasutuste nõukogud on juhtparteide lemmikutele täiendav tulu saamise koht ning seal puudub kompetents tegevuse suunamiseks.

Lennufirma reisijatevedu olevat ka uue juhtkonna ajal kolmandiku võrra vähenenud. Pole kuulnud, et keegi oleks pattu tunnistanud. Lisada veel seadused reisijateveol raudteel, mitmed

aegaviitvad apsud teedehituses – kõik toimub majandusministri haldusalas. Kuidas edasi? Rahandusminister plaanis eelarvesse tulud, mis osutusid ebaseaduslikeks (autode käibemaks ja kõrgendatud maa-varamaks). Nüüd loodab auke lappida riigivara müügiga. Kas küündimatus või hoolimatus?

Eksport langeb pidevalt, import

püsib tunduvalt kõrgemal tasemel. Kui kaua riik sellist koormust talub? Tundub, et valitsus pole huvitatudki tööstuse arendamisest. Preemia määrati vendadele Rebastele kultuurisidemete eest. Nominentide seas oli ka tööstustevõtteid, sh unikaalseid naftapurseadmeid valmistav metallitehas. Miks mitte avalikult tunnustada tootvaid ettevõtteid? Siis ehk tekiks noortel huvi personalijuhtimise asemel näiteks masinaehitus või puidutehnoloogiat õppida.

Tuleks soodustada väikeettevõtlust,

eriti maapiirkondades ja kohaliku tooraine baasil. Nupukaid mehi-naisi meil leidub. Suuremate ettevõtete tarbeks (oskus)tööjõudu napib ja puudub taristu. Puidu väärastamiseks on palju võimalusi. See annab kohalikele tööd ja eksport on tunduvalt mõttekam kui toorpuudu väljavedu. Miks mitte lubada säästlikel tingimustel ka fosforiiditööstust arendada? Kohalikul toormel baseeruv tööstus jääb paigale, eksporditoort tootlev välisettevõtte võib aga pilid kotti panna ja tootmise suurema kasumi nimel Aasiasse üle viia, jättes meie riigile vaid töötutoetuse maksimise! Kuuldavasti ta kapitali väljaveo eest riigile ei maksa.

Mõelge, poliitikud, ehk tasub 2014. aastal teadlaste ja majandusspetsialistide arvamust arvestada ja kodanike häält kuulda võtta?

Onu Aadu mõtisklused üles tähendanud Einar Lepp

Kas rahvast on võimalik kogu aeg petta?

Võib-olla et ongi, ehkki poliitklassikud on arvanud teistpidi. On võimalik, kui valitsejad on sajanedki sisendanud, et nende valitsetav rahvas on autu ja moraali- tu, sestap saab tema üle valitseminegi olla üksnes näiliselt aus ja kõlbeline. Ehk siis – säärast rahvast valitseda tähendab teda ära petta. Just sellist orjavalitsemist on meie uue iseseisvuse ajal viljeldudki, nagu sajanedki enne. Muidugi ei taha rahvas olla „lumpen“, ning aeg-ajalt tekivad tagasilöögid ja nuri- nad. Üha sagedamini. Orjapidajatel on üha raskem orje vaos hoida. Hiina mõttetarkus kõlab: vaenlasega pole mõtet võidelda, vaid tuleb istuda jõekaldale ja oodata, kuni näeb allavett ulpivaid vaenlasi. Siinkirjutaja on parema puudusel sedasama praktiseerinud: juba on möödunud ministreid, eurosaadik, hulganisti sõgedaid-rumalaid suhtekorraldajaid. Ootan enamat – aasta on alles alanud.

Hans Palkman, Pärnumaa

Riik koonerdab ja rahvas annetab. Miks?

Kanal 2 saade „Jõulusoojus“ kogus poolteisetunnise saate jooksul rahvalt rahalisi annetusi 46 000 eurot ning ETV „Jõulutunnel“ terve päeva jooksul üle 204 000 euro. „Jõulusoojus“ kogus annetusi sünnitusmajadele raviaparatuuride hankimiseks ning „Jõulutunnel“ Toidupanga autodesse külmseadmete muretsemiseks.

Kuigi summad pole meeletult suured, on neist heategevaks otstarbeks abi ikka. Miks riik koonerdab ja rahvas annetab? Maksumaksja raha läheb riigikassasse, ning see peaks tähendama sisuliselt seda, et riigikassast peaks raha eraldatama toetust vajavatesse valdkondadesse. Meie riik annab rahad aafriklastele ja mujale, et koogutada Euroopa Liidu ja üldse välismaa ees. Rahvas on seetõttu pettunud ja pahane, aga rahva sõna ei arvestata. Otsuse rahva rahade kasutamiseks teeb riik. Huvitav oleks teada, kas ka siis, kui mõni telekanal teeb heategevussaadet mõne Aafrika rahva abistamiseks, nii palju annetatakse? Alati leidub Eestis inimesi, kes annavad vaesematele abi. Kui palju annetusi sünnitusmajadele või Toidupangale tegid valitsuse liikmed ja ettevõtjad?

Hillar Kohv Viinahaualt, Tori vald, Pärnumaa

Avalik küsimus Urmas Reinsalule

15. jaanuaril saime lugeda Teie intervjuud "IRL ei lepi Keskerakonna eduga". Miks Te ilmutasite sellist vihkamist? See lugu ei too Teile juurde häält valimistel. Miks kardate Edgar Savisaare võimuletulekut? Meie praegused valitsejad on näidanud, et nad ei saa hakkama riigijuhtimisega. Üks jama ja pahandus järgnevat teisele.

Meie rahva enamus ootab Teilt selgitust: miks Te kardate ja vihkate Savisaart? Rääkige sellest arusaadavalt, kui Teil on teada konkreetsed süüdistused. Russofoobia viljelemine ei tule IRL-ile kasuks. Kui nüüd IRL asuks Keskerakonnaga koostööle, suurendaks see kindlasti IRL autoriteeti.

Jääme ootama Teie arusaadavat vastust.

Lugupidamisega

Manivald Müüripeal, 82-aastane pensionär Varbla vallast

Eestlane olen ja ...?

Lugesin jälle viimaste aastate stammudist, et Eesti on kriisist väljunud ning oodatakse uut majanduskasvu. Ja kohe kõrval, et Rootsi kriisi vari hõljub ähvardavalt ka Eesti kohal. Pähe tulid kurjad küsimused. Mis on kriis? Mis on majanduskasv? Mis seos on kriisil ja majanduskasvul? Millist rolli mängib siin maksusüsteem, mis näikse olevat minu meelest kriis, sest igasuguste asjade eest tahetakse ikka rohkem?

MARGUS LEPA
Nõmme Raadio tegija

Vaatame lähemalt. Maksusüsteem on pelgalt vahend raha kätte saamiseks lõpptarbijalt. Teoreetiliselt peaks Eesti Vabariigi maksusüsteem olema „kaitseks sisemisele ja välisele rahule ning pandiks praegustele ja tulevastele põlvetele nende ühiskondlikus edus ja üldises kasus“. Kuidas on tegelikult ja miks järjest rohkem raha tahetakse? Kellele on see maksusüsteem kasulik? Kellele kahjulik? Kes seda oma huvides kasutab? Kust see raha tuleb ja kuhu ta läheb?

**„Tuhat väikest neegrit...“
rabavad tööd**

Julgen meenutada, et summa, mis peab Eestist lahkuma, on peaaegu 23 500 000 000 eurot ehk üle 17 000 euro igalt Eestis arvel olevalt inimeselt; ja see summa muudkui suureneb. Kes ei usu, kontrolligu Nõmme Raadio kodulehelt ja CIA Factbookist üle.

Maksude absurdsusest räägib kenasti internetist leitav jutuke „Tuhat väikest neegrit rabasid kord tööd...“, milles valgustatakse süsteemi, kus ühe mehe maksudega peetakse üleval teist meest, kes omakorda maksab maksusid, et palka saaks ja makse maksaks kolmas jne mees. Nii kasvab maksutulu meeletult, ja suletud ökosüsteemi puhul oleks rahasse uppunult näljajurm kindel.

Miks? Sellepärast, et midagi toodeti vaid esimeses astmes, edasi saadi küll palka, aga mitte tootva töö eest, vaid süsteemi teenistuses olemise eest. Kes sellest kohast aru sai ning tööl ja teenistusel vahet tegema õppis, see kuulub lootustandva 5% hulka. (See protsent on muidugi pelgalt oletus, ning tema päralt on leib ja leivakõrvane ka tulevikus.)

„Jupijumalad“ ikkagi vajalikud

Loomulikult ei ole kõik nii lihtne, et hakkame ainult tööd tegema ja asi ants. Loomulikult on vaja ka teenistujaid, näiteks „kõrget ülemust“. See mõiste, muide, tuleb sõjakunstist. Ühel hetkel pandi tähele, et masiilisel relvadega vehkimisest pole piisavalt kasu, ning siis pöörduti esimese plaanimajanduse poole. Üks mees jäi tapatalgust kõrvale ning ronis künkale, kust ta läheneva vaenlase liikumist teisisi teavitas. Täpsemalt öeldes, ta andis tagumise rea poistele märku, mis suunas rünnata, ja need karjusid siis otsese ülemuse kombel „kõrge ülemuse“ käsud

edasi. Iga õnnestumine suurendas „kõrge ülemuse“ autoriteeti.

Meie elus on asi samuti, ainult sõjavabalt. Kujutame ette, et meil on serviisvabrik, kus töötab kümneid tuhandeid inimesi, valmistades tasse, alustasse, koogi-magustoidu-supiprae- ja kes teab milliseid veel taldrikuid, igasuguseid vaagna- ja tirinaid, kausse, mitut sorti lusikaid, kahvleid, nuge jne jne. Ja need kõik peavad moodustama ühesugused teravikkomplekid.

Nüüd ongi meil vaja „jupijumalaid“, kes loeksid kokku oma tsehhi tegelikult tehtud tooted ning annaksid õiged arvud edasi raamatupidamis. Raamatupidaja paneb arvud tabelisse ja annab edasi, näiteks

MARGUS LEPA:
„Iseseisvuse suurim vaenlane on iseseisvaks pürgivast süsteemist raha või toitva ressursi välja voolata laskmine. Ja selle vältimiseks on vaja ühistegevust.“

1. jaanuari seisuga, et tasse on tehtud x tk, alustasse vaid (x-543) tk, aga selle eest on teelusikaid (x+354) tk. Edasi läheb see tabel „kõrgele ülemusele“, kes ütleb: „Lusikategijatele preemiaks kaks nädalat puhkust! Tassitegijatele nädal puhkust! Alustassitegijad, rabage tööd!“

Kuldame ülemused üle
Nüüd siirdume sellest olukorrast igapäevajama poole. Meil on ju komme, et „kõrgeid ülemusi“ tuleb nende soovil ja oma ohmususest rahaliselt üle kulata. Järelikult peab meie näite kõrge ülemus saama lihttöölisele võrreldes vingelt kõrget palka – tööd ta ju ei tee, aga korra kuus käske annab! Kõrgem ülemus peab tema, kes ta on sama eesmärgi teenistuses (!), saama kõrgemat palka? Kes ütleb, et aga tema on ülemus, tema peab saama, sellele ütlen: „Mine p----e!“, viidates anekdoodile, milles inimese kehaosad oma tähtsuse üle vaidlesid ja parakas tegevusest loobumise (no, mõelge – seltskonnale teda ei saa esitleda, avalikku sõnaõigust tal ei ole...) vaidlusele lõpu tegi.

Usun, et nii mõnigi hakkas aduma, et me elame orjalikku ja ru-

malat elu. Et isegi, kui me ehitame imelise templi, siis mitte endale, vaid „kõrgetele ülemustele“.

Taas lugejale: kes selle koha peal kisab, et ma propageerin kommunismi või sotsialismi, vaadaku eelmist viidet!

Ma propageerin rahvusühiskondlust, mis tugineb meie Eesti Vabariigi põhiseadusele ja mis peab tagama ellujäämise ja mis peab tagama ellujäämise rahvuse, emakeelsuse ja omakultuurse pideval arengul. Seda loomulikult eeldusel, et meil siin on veel tervemõistlikke eestlastest inimesi, kes seda kõikumatus usus ja vankumatus tahtes soovivad.

Vaid vaenlane laseb rahal välja voolata

Iseseisvuse suurim vaenlane on iseseisvaks pürgivast süsteemist raha välja voolata laskmine.

Siinkohal ei oleks paha vaadata Saksamaa poole eelmise sajandi kolmekümnendatel ja meenutada, et selle süsteemi looja Hjalmar Schacht jäi Nürnbergis süüdistatavaks ja esines ausa tekstiga.

Kordan veel: iseseisvuse suurim vaenlane on iseseisvaks pürgivast süsteemist raha või toitva ressursi riigist välja voolata laskmine. Ja selle vältimiseks on vaja ühistegevust, olgu siis kolhoosi- või kibutsilaadse koosluse loomist ja tööhoidmist.

Ja ei maksa hakata kohe vinguma, et see või teine on paha ja et kibutsid on orjalaagrid jne. Tühjade kummidega auto on ka paha, aga pumpa kummid täis! Ja kui teed ühismajandi (meie riik on selleks paraja suurusega), tee parem kui teistel ja ära ahnitse kõike endale; ühesõnaga, ära hakka karjääri tegema, et saada „kõrgeks ülemuseks“, ole ikka inimene! Tooda murevaba tulevik endale ja rõõmus lapsepõlv oma lastele.

Meie veski seisab

Mis meil on? Meil, nagu ütles Hando Runnel:

„Üks veski seisab vete pääl, kuid veskitööd ei tehta säääl, sest veskimees on väsinud ja veskikivid kulunud.“

Ja veel on meil igasuguseid „kõrgeid ülemusi“, vastava palgaga muidugi, kes ütlevad, et

maksustame vee, laeneme raha, ostame välismaalt ühekordse kasutamise veskikive ja vaatame, kas saab väsinud veskimehe asemele võõrtööjõudu tuua ja neile eriliste teenete eest kodakondsuse anda.

Ja rahvas kiidab takka, kuigi tegelikult peaksime üheskoos ja ilma ülemusteta, tänases tähenduses, tööle hakkama.

Ühismajandi näide eeldab piiratud ausust, usaldust, aga rahvusühiskondliku korra puhul kutsutakse sellist usaldust vist aateks? Ja ta loob rahvusele mineviku ja tuleviku ühekorraga. Et metsast välja saada, tuleb sama pikk tee tagasi kõneda ehk siis – majanduse hukkaminekut tuleb vältida teise loogikaga ja seega sülitada uhke 2% majanduskasvu peale.

Võti on eesti keeles vaid kahes pisikeses punktis ühe tähe kohal: *paranda – päranda*. Kui me tarbime ajutisi asju, ei päranda me midagi ja meie ajalugu (rahvus, keel, kultuur) lakkab olemast. Kui me aga hakkame looma pärandatavaid

asju, loll küll, aga siis me tapame sellega „majanduskasvu“, inflatsiooni jne, mis on „eduka riigi“ eeltingimus.

See tähendab ka, et kui teatud hulk tooteid, näiteks köögineuge, on toodetud, langeb esemete pärandatavuse läbi järsult nende oma aatekaaslastele tootmise vajadus ning tekib võimalus mõjutada naabrite „majanduskasvu“, inflatsiooni jne – las tulevad ja ostavad meilt pärandatavaid asju kaasa või hakkavad importima, sest see on kasulik järgmise põlvele. Ja meie kulutame oma kõõgnugade tootmisest vabanenud ressursi hoopis targemate asjade valmistamise peale.

Üldistagem:

mida rohkem on ajutisi (ühekordseks tarvitamiseks mõeldud, võõralt renditud, laenatud jne) asju, seda vähem on minevikku, mida meenutada. Majandus muidugi kasvab, eriti kui pead igaks sõõgikorraks eraldi nõud ostma jne. Aga see seab ka piiri – kolm sõõgikorda päevas on nõudemajanduse piir.

Muidugi võib kehtestada, et süüa tuleb pealinna moodi poole portsu kaupa (üksaaval inimesi enda manu meelitades) ja iga ettetõstmisega ka uued nõud võtta, aga ka siin tuleb piir ette.

Veelkord Hando Runnel: „Oh tule noor ja tugev mees ning vaata ringi veski sees. Sa otsi riistad ülesse ja raiu sooned kivisse!“

TTV
TALLINNA TELEVISIOON

TALLINNA TV
27. JAAN – 2. VEEB

ESMASPÄEV, 27.01

07:00 Info TV
08:00 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
08:15 Pühapäevate*
09:00 Kultuurimeeter*
09:30 Keskkonnapäev*
10:00 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
10:15 Draamaseriaal. Peaminister 9/14*
11:10 Krimiseriaal. Noor Montalbano 3/6*
12:50 Oma Valitsus*
13:35 Pillimeeste klubi*
14:35 Kinnisvaraveeb
15:00 OTSE: Ülekanne Riigikogust
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Draamaseriaal. Armuleek 267/304
19:00 TÄNA. Uudised
19:15 Päevakava
19:30 Terve tervis
20:00 TÄNA. Uudised
21:00 Peterburi - Tallinn
21:30 Spordiakadeemia
22:30 Atentaat Richard Nixonile (USA, 2004)
00:05 TÄNA. Uudised*
01:05 Terve tervis*
01:35 TeleChat

TEISIPÄEV, 28.01

07:00 Info TV
08:00 TÄNA. Uudised*
09:00 Draamaseriaal. Armuleek 267/304*
09:45 Peterburi - Tallinn*
10:15 Terve tervis*
10:45 TÄNA. Uudised*
11:45 Päevakava*
12:00 Spordiakadeemia*
13:00 Ülekanne Riigikogust*
16:00 Kinnisvaraveeb
16:45 Päevakava*
17:00 Peterburi - Tallinn*
17:30 Terve tervis*
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Draamaseriaal. Armuleek 268/304
19:00 TÄNA. Uudised
19:15 Nädal Pealinnas
19:30 Raul Vaiksooga Tallinnast Viivikonda
20:00 TÄNA. Uudised
21:00 Vintskapist soklini*
21:30 Vaba mõtte klubi
22:30 Kukkumine (USA, India, 2006)
00:25 TÄNA. Uudised*
01:25 Vaba mõtte klubi*
02:25 TeleChat

KOLMAPÄEV, 29.01

07:00 Info TV
08:00 TÄNA. Uudised*
09:00 Draamaseriaal. Armuleek 268/304*
09:45 Nädal Pealinnas*
10:00 Raul Vaiksooga Tallinnast Viivikonda*
10:30 TÄNA. Uudised*
11:30 Vintskapist soklini*
12:00 OTSE: LV Pressikonverents
12:30 Vaba mõtte klubi*
13:30 Kukkumine (USA, India, 2006)*
15:25 Kinnisvaraveeb
16:15 Nädal Pealinnas*
16:30 Vaba mõtte klubi*
17:30 LV Pressikonverents*
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Draamaseriaal. Armuleek 269/304
19:00 TÄNA. Uudised
19:15 Meedia keskpunkt
20:00 TÄNA. Uudised
21:00 Päevakava*
21:15 Kultuurimeeter
21:45 BBC draamaseriaal. Pärast surma 2/14
22:35 Spordiakadeemia*
23:35 TÄNA. Uudised*
00:35 Meedia keskpunkt*
01:20 TeleChat

NELJAPÄEV, 30.01

07:00 Info TV
08:00 TÄNA. Uudised*
09:00 Draamaseriaal. Armuleek 269/304*
09:45 Meedia keskpunkt*
10:30 TÄNA. Uudised*
11:30 LV Pressikonverents*
12:00 Kultuurimeeter*
12:30 EMV standardtantsudes 2014, 1/2*
13:30 Maatriks*
14:15 Kinnisvaraveeb
16:45 Ars longior. Sinu kuus kunstiteost*
17:15 Meedia keskpunkt*
18:00 TÄNA. Uudised

18:15 Draamaseriaal. Armuleek 270/304
19:00 TÄNA. Uudised
19:15 Viktor Vassiljevi terviseminutid
19:30 Kaua mängijad
20:00 TÄNA. Uudised
21:00 Kus on Bob Dylan? (USA, Saksamaa, 2007)
23:20 TÄNA. Uudised*
00:20 Kaua mängijad*
00:50 TeleChat

REEDE, 31.01

07:00 Info TV
08:00 TÄNA. Uudised*
09:00 Draamaseriaal. Armuleek 270/304*
09:45 Viktor Vassiljevi terviseminutid*
10:00 Kaua mängijad*
10:30 TÄNA. Uudised*
11:30 Kus on Bob Dylan? (USA, Saksamaa, 2007)*
13:50 Kinnisvaraveeb
16:20 Koolitants 2014, 1/19*
17:15 Viktor Vassiljevi terviseminutid*
17:30 Meistrite linn*
18:00 TÄNA. Uudised
18:15 Draamaseriaal. Armuleek 271/304
19:00 TÄNA. Uudised
19:15 Mina, tallinlane
20:00 TÄNA. Uudised
21:00 Riigikogus. Jaanuar
21:30 Inimese mõde. Tõnu Trubetsky*
22:15 Kas tohib? *
22:45 Rollivahetus (Prantsusmaa 2008)
00:15 TÄNA. Uudised*
01:15 Mina, tallinlane*
02:00 TeleChat

LAUPÄEV, 01.02

07:00 Info TV
08:00 TÄNA. Uudised*
09:00 Draamaseriaal. Armuleek 271/304*
09:45 Kultuurimeeter*
10:15 TÄNA. Uudised*
11:15 Terve tervis*
11:45 Peterburi - Tallinn*
12:15 Viktor Vassiljevi terviseminutid*
12:30 Mina, tallinlane
13:15 Kas tohib? *
13:45 Rollivahetus (Prantsusmaa 2008)*
15:15 Kinnisvaraveeb
16:00 OTSE: Hiina uue aasta tähistamine
17:15 Lauluväljakul Meistrite linn*
17:40 Dokumentaalfilm. Maailm 50 aasta pärast 1/3
18:35 Koolitants 2014, 2/19
19:30 Aleksei Turovski lood
20:00 TÄNA. Uudised
20:15 Miniseriaal. Kuritööd 4/6
21:00 Itaalia miniseriaal. Legend bandiidist 1/2
22:40 Tyson (USA, 2008)
00:10 TÄNA. Uudised*
00:25 Aleksei Turovski lood*
00:55 TeleChat

PÜHAPÄEV, 02.02

07:00 Info TV
08:00 TÄNA. Uudised*
08:15 Kas tohib? *
08:45 Miniseriaal. Kuritööd 4*
09:30 Aleksei Turovski lood*
10:00 Itaalia miniseriaal. Legend bandiidist 1/2*
11:40 Koolitants 2014, 2/19*
12:35 Raul Vaiksooga Tallinnast Viivikonda*
13:05 Kaua mängijad*
13:35 Riigikogus. Jaanuar*
14:05 Dokumentaalfilm. Maailm 50 aasta pärast 1/3*
15:00 Pühapäevate*
15:45 Kinnisvaraveeb
16:35 Tyson (USA, 2008)*
18:05 Terve tervis*
18:35 Kultuurimeeter*
19:05 Draamaseriaal. Peaminister 10/14
20:00 TÄNA. Nädala kokkuvõte
20:15 Krimiseriaal. Noor Montalbano 4/6
21:55 Hiina uue aasta tähistamine Lauluväljakul*
23:10 TÄNA. Nädala kokkuvõte*
23:25 Pühapäevate*
00:10 Terve tervis*
00:40 TeleChat

Nädala juubilar ARKADI GAIDAR 110

Vene kirjanik Arkadi Gaidar on minu pioneeria ja lapsepõlve armastatuim kirjanik. Ta oli meile, rüblükutele, lausa eba-jumal, sest me nii väga armastasime mängida sõjamänge. Alati näen teda oma mõtteis sõjaväelase vormipluuis – *gimnastjorka's*.

Lastekirjanduse klassik Gaidar sai kuulsaks jutustustega siirast sõprusest ja sõjameeste karmist ühtekuuluvustundest. Tabavalt on öelnud kirjanik Mihhail Veller: Gaidari raamatuid anti omal ajal välja nii tohututes tiraažides, et neid EI saanud mitte keegi kuidagi lugemata jätta.

Kirjaniku populaarseim jutustus „Timur ja tema meeskond“ olevat olnud sotsiaalne tellimus. Partei ja valitsus palusid Gaidaril välja mõelda mängu Nõukogude lastele, et nad õppimisest vabal ajal ei teeks kurja, vaid oleksid hõivatud millegi kasulikuga. Teoses räägitakse „õigetest“ pioneeridest, kes võtavad oma kaitse alla Soome sõjas võidelnud punaarmee laste pered, näiteks kaitsevad neid õunavaraste eest, aitavad vanemaid ja haigemaid inimesi majapidamises: lõhuvad puid, toovad vett, viivad üle sõidutee... Edaspidi muutus see üleüldiseks timurlaste liikumiseks, mille eesmärk oli pioneeride vabatahtlik abi sõjaveteranidele ja vanematele inimestele.

Mullegi sai osaks au olla lapsepõlves timurlane. Aktiiv tegi ülesandeks kanda hoolt paari vanakese eest, osta neile poest piima ja leiba, jõukohaselt aidata kodustes töodes. Pean tunnustama, et seda ei teinud ma kuigi kaua: on ju poisikeskel „palju tähtsamat“ teha. Näiteks hoovis sõda mängida või kodus tinasõduritega suuri „lahinguid“ pidada. Muide, ka Gaidar armastas elu lõpuni

sõda mängida, ja koos pojaga ta tihti kodus seda tegigi. Gaidari pojast Timurist sai hiljem kuulus admiral.

Kord, kui ei õnnestunud mängumürsuga hävitada mängutanki, võttis kirjanik puhvetist oma helesinise lemmiktassi, sidus käepideme külge niidi ja, kujutledes teetassi lennukipommina, pikeeris tanki kohal, löikas kääridega niidi katki; tass kukkus põrandale nagu tõeline pomm ja läks katki, kuid tank jäi terveks. Hiljem kirjutas Gaidar jutustuse „Helesinine tassike“ – loo sellest, kui kerge on inimeste vahelisi suhteid purustada, aga neid uuesti kokku kleepida peaaegu et võimatu...

1990-ndatel, kui sõitsin külla oma armeekaaslasel, kes elas Klini linnas Moskva lähistel, avastasin seal Gaidari majamuseumi – väike puumaja imepisikesel maalapil, kus kasvasid õunapuud. Selles majakeses kirjutaski Gaidar oma parimad teosed.

Esimese maailmasõja alguses põgenes kümneaastane Arkadi kodunt isa juurde, kes oli rindele saadetud. Tõsi küll, poisike võeti tookord rongilt maha ja saadeti koju tagasi. Aga hiljem, 14-aastasena, sai ta kokku „heade inimeste – bolševikega“ ja aastal 1918 läks võitlema helge tuleviku eest. Ta oli tugev noormees ning pärast mõningaid kõhklusid võetigi vastu punaste komandöride kursustele. Neljateist ja poole aastase juhiti ta juba rindel roodu kurikuulsa Petljura vastu sõdimisel, aga 17-selt oli juba Hakassias banditismi vastu võitleva eripolgu komandör.

1924. aasta detsembris, pärast haavataamist ja põrutust, Gaidar erustati. Ja ta alustas

kirjutamist. Kui küsida, miks üks sõjamees äkki heast peast kirjutama hakkas, siis selgub, et küllap põhjus oli geenides. Tasub meenutada, et tema ema põlvnes kuulsale Lermontovi suguseltsist.

Gaidari jutustus „Kool“ noore gümnaasisti katsumustest tollal kodusõjast haaratud Venemaal on autobiograafiline. Arvatakse, et selle pealkirjaga mõeldud mitte üldhariduslikku õppeasutust, vaid Elukooli.

Gaidari teoseid võiks nimetada heroilisteks revolutsioonilisteks muinaslugudeks. Lugu väikemees Kibaltšišist, kes vaenlastele mitte mingi hinna

eest ei reetnud sõjasaladust, on läinud rahvaluule varasalve. Muide, sellele julgele poisikesele pühendatud monument Moskvas on esimene mälestusmärk kirjanduslikule kangelasel.

Kui algas Suur Isamaasõda, läks Gaidar ajalehe rindekorrespondendiks. Paraku piirati tema väeosa sisse. Kirjanikku taheti piiramisrõngast lennukiga välja viia, kuid ta keeldus jätmast maha oma lahingusõpru, jäädes partisanisalka teenima reamehest kuulipildurina. Üks tema surma versioone kõlab nii: Ukrainas Ljapljavo küla juures lahingus

sakslaste vastu, kattes kaaslaste taandumist, olevat Gaidar kuuli saanud. Kuid üks selle küla 21. sajandini elanud elanik oli väitnud intervjuus telemeestele kategooriliselt, et Gaidari ei tapnud sakslased, vaid kohalikud võmmid. Et „seda teavad nende külas KÕIK“.

Kirjanik Gaidari tegelik nimi on Golikov. Pseudonüümil on mitu tõlgendust, üks neist tuleneb türki sõnast *haidar*, mis tähendab „sõdalast hobusel, kes ratsutab kõige ees“. Meie koolis kandis pioneerisalk kirjaniku nime ja me laulsime marssides alati laulu „Gaidar sammub kõige ees“.

Minule, kes ma olen üles kasvanud Gaidari helgete jutustuste taustal, oli täiskasvanuna suureks lõõgiks teada saada, et kui ta 18-aastasena juhtis Hakassias bandiitidevastast väeüksust, olevat ta inimestega julmalt ümber käinud. Hiljem selgus, et neis tõlgendustes oli palju pahatahtlikku. Seda tegid tol ajal igat masti falsifikatorid, et võtta ühelt põlvkonnalt ära nende aja kangelased ja mustata ideaale, millesse nad pühalikult olid uskunud.

Kuid Gaidari biograaf Boris Kamov seadis eesmärgiks välja selgitada, kui õiged ikka on need süüdistused, millegatulid 1980-ndate lõpus välja arvukad „gaidaroloogid“. Kamovi 20-aastaste uuringute tulemused panid jahmatama. Mitte ükski süüdistus, kui seda hakati dokumentaalselt tõestama, ei leidnud kinnitust. Kamov vastandab sulidest „biograafide“ süüdistused arhiividokumentidele, demonstreerides „paljastajate“ üleüldist harimatust ja valelikkust. Ta tõi avalikkuse ette kelmeid võttes ja võltsingud, mida kasutati lugejate pet-

miseks ja küüniliseks hullutamiseks.

Omal ajal oli Gaidar, kuulus punane komandör, ka parteist välja visatud ja diagnoosiga „traumasündroom“ närvihaiglatesse nn pikaajalisele puhkusele saadetud. Mitu korda oli ta püüdnud endale žiletiga sisse lõigata, kuid alati olid omaksed või arstid jaole saanud. Tema pojapoeg Jegor (Jeltsini ajastu „suur reformaator“), tuginedes perekonnapärimustele, väitis, et need polnud enesetapukatsed, vaid püüd endale kannatuste tekitamisega vaigistada õudset ja painavat peavalu. Revolutsiooni naivne ja romantiline käsitlus „saabuva helge sotsialismiparadiisi“ ootel, mis kajastub tema teostes, vahetub küpsemas eas kohutavate kahtlustega, mis kirja pandud päevikutes („Unes ilmusid mu ette nende inimeste näod, keda noorukina mul kästi maha lasta“).

Ja siiski ma eristan Golikovi ja Gaidari. Minu jaoks on SEE kõik tolle karmi vennatapsõja-aegne reaalsus, kui AJA-LUGU jahvatas oma rataste vahel inimeste hingi ja saatusi. Gaidar on minu jaoks eelkõige kirjanik – revolutsioonija, kodusõja ja julmade 1930-ndate heastidamlik muinasjutustaja. Jutustuses „Trummilõõja saatus“ õnnestus tal range tsensuuri kõikenägeva silma all imekombel vahele kiiluda üks lõik kangelasel „represseritud“ isast.

Mulle tundub, et Gaidari võib nimetada repressioonide ja massiliste mahalaskmistega ajastu viimaseks romantikuks. Tema sünnidaatumid on 22. jaanuar 1904 – 26. oktoober 1941.

Raul Ratman

Telli KESKNÄDAL terveks aastaks!

Kesknädalat saab tellida

31. jaanuarini 2014 veel vana hinnaga!

6 kuuks 13,8 eurot, 12 kuuks 26,84 eurot

Kahepeale tellides **10%** ja kolmepeale tellides **15%** soodsam.

Alates 1. veebruarist hind seoses kulude kasvuga muutub.

TELLIMINE: www.tellimine.ee, helista 6 177 717

või telli lähimast postkontorist

Tartus

Teisipäeval, 28. jaanuaril kell 10–12 nõustab Keskerakonna Tartu büroos soovijaid jurist Asta Liivak.

Neljapäeval, 30. jaanuaril kell 14 arutleme Tartu kultuuri- ja hariduselu abilinnapea Tiia Teppaniga.

* Veel viimased päevad saab tellida Kesknädalat soodsamalt!
* Helista 617 77 17 * www.tellimine.ee * tellimine@expresspost.ee